

„MIRCEA CIOBANU: «POETICA VÂNTULUI»”

Ștefan DINCENSCU, scriitor,
membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Bacău

În poezia lui Mircea Ciobanu, aerul (pe care grecul Anaximenes îl considera drept „*principiu al unității lumii*” – Al. Tănase, II, p. 336) – începând cu volumul de debut din 1966, de la E.P.L., *Immuri pentru nesomnul cuvintelor*, și terminând cu *Anul tăcerii* din 1997, postum, de la Editura Vitruviu – realizează patru ipostaze: *vântul originar* și *vântul lustral*, *vântul glacial* și *vântul violent*, cel mai reprezentativ fiind ultimul, prin figurile *vântul ecvestru* și *Vărsătorul de plumb*, *vântul Ahab* și *Tăvălugul*.

1. **Vântul originar.** Priviți, odată cu „**trezirea spiritului din somnul mitologic**”, de Thales, Heraclit, Parmenide, Zenon, Empedocle etc., drept „**rămășiță primitivă sau mito-poetică**” (Al. Tănase, II, p. 333), zeii – adică zidarii, ne-o spune Mircea Ciobanu („*discipolul*” lui Heraclit din Efes, dialecticianul pentru care „**«Coborâm și nu coborâm în aceleași ape curgătoare, suntem și nu suntem.»**”, *vasăzică momentul „existenței se asociază cu cel al devenirii într-o unitate dialectică indisolubilă*” – Al. Tănase, II, p. 377) adresându-se celui din urmă eleat, Melissos din Samos, pentru care „*«Veșnic era, ceea ce era, și veșnic va fi.»*” (în *Filosofia greacă până la Platon*, I, p. 301) – s-au exprimat o singură dată, iar atunci – definitiv: „*Verbele facerii zeii le-au spus...*” („Melissos”).

Când strigătul Ființei și strigătul zeilor reprezintă „*prima realitate verbală și totodată prima realitate cosmogonică*” (Gaston Bachelard, 1999, p. 235), actul creației secătuieste, spunerea zeilor, originară, acționând în „*libere vânturi*”, adică în limbajele esenței scăpate în vortex-ul multiplicității, al mișcării și al devenirii heraclitiene, în negații ale imobilității și ale imuabilității eleate, parmeniditiene: „*Ce-auzi, Melissos, în larg de pe întinsele / punți ale navelor tale / nu este larmă de glasuri. / Verbele facerii zeii le-au spus – / multe și zeii-au avut, dar le-au spus; / nu le-a rămas nici măcar o silabă fierbinte pe cuget / – și-n gurile lor, ca-n prăpăstii, / libere vânturi / cară cenușă de stele și zgură, / sămânță pietroasă de frig. // Până la noi ce răzbate prin vămi ar fi țipătul / doar al străvechilor scripeți; / foșnetul roții dințate lucrând în folosul / stăpânelor ei, tot mai naltelor, / uruitoarelor roți, ele însele roabe / osiei fără prihană și pururea clarei rotiri. / Cei ce le-au pus în mișcare, / cei ce-au suflat peste roți și le-au pus în mișcare / dorm în neștire, Melissos.*” („Melissos”).

Facerea fiind patricidă, produsul ei (*casa* zeilor și *casa* pietrarului din poemul „*Melissos*”, a meșterului, a calfelor și a ucenicilor) exersează

privilegiile construcției care (independent – prin sine și din sine) acționează dezvăluind vectorii imanentei sale perfecționări. Omul (*copilul și umbra-leviatan*: „*El a vrut s-o desprindă cu mâna / de la pământ, / ea-l va prinde urlând între degetul mare și degetul / arătător – ea-l va duce la gură.*”) nu poate fi decât contemplatorul frapat de lucrarea divină, orgolios, însă neputincios. Imitația („*pronaosul / albei basilici Galata*”) – chiar sacră prin intenție („*Îngeri zidarii erau, / îngeri ca îngerii după făptură, / oameni întregi și zidari după soiul / casei pe care-o-ntocmeau.*”) – nu rivalizează cu edificiul hristico-simbolic („*Ce crezi, Melissos? Pietrarul cioplise cu dalta-n / chenarul cu frunze de-acant / treizeci și trei de zidari.*”), cei 33 de zidari fiind cei 33 de ani ai lui Isus, reclădind lumea prin jertfire, credința sporind din sângele dăruit: „*Casa învățase oricum să lucreze de sine. // Până la gurile pantelor, patru, deschise-ntre fălcile / blânzilor demoni de bronz, / paznici la ploi, vărsători de leșie și apă, / până la ochiul posac al lucarnei – / noaptea-ntreagă-a lucrat, / slujnică sacrului, / necruțătorului număr de aur – / noaptea-ntreagă-a lucrat. // Ea s-a-mpărțit în odăi; / tinda cu zece pilaștri spre largul, boltitul scriptorium / ea și-a croit, dintr-o latură-ntr-alta; / ea și-a împânzit cu măsură tavanele; / grinzile ea și le-a întins; / ea și-a-ncercat căpriorii, pe rând, și-nvelișul de țigle / singură ea și l-a tras, înțeleaptă, știind dinainte / scrisă câtă povară i-a fost să îndure; / ea și-a născut, cu un zvâcnet, plăpândeale arce. Melissos, / bolților ea le-a înfipt / cheia de piatră în creștet; absidelor / ea le-a deschis, din adâncuri, auzul. // Vreme de-o noapte, cu agerii meșteri / fără scăpare-ncurcați în desimea / schelelor celor de jos, / vreme de-noapte-a crescut, cu priceperea / tuturor celor ce cresc din sămânță și apă. // Cât despre ei, / despre cei ce-o-nvățaseră-n zori să lucreze, / bunul pietrar între turnuri a scris / pe un sul pregătit să se-nchidă: Lăsați-i să doarmă.*” („Melissos”)

2. **Vântul lustral.** Vântul, și apă fiind, recondiționează peisaje infestate: „*vântul înspre râpi alungă / tăinuitoare ceața, dacă spală / de molimă tăioasele priveliști*” („În numele descreșterii”), „*alte întinderi / spală de bolile secetei vântul acesta*” („Tu, în răspântia mare”), devenind sloi („*foșnetul acestui văzduh, sfărâmurile / sloiului clar care este văzduhul*” – „De profundis”) sau ocean: „*Ocean e, Doamne, aerul de sus, / îl simt și eu în membrele-ncleiate.*” („Aer”), el, vântul, sugerându-ne *figura clepsidrei, vasăzică „o trecere a superiorului în inferior, adică a ceresului în terestru, și apoi, prin răsturnare, a terestruului în ceresc*” (Dicționar de simboluri, p. 255).

3. **Vântul glacial.** Nu poetul Mircea Ciobanu se botezase, în vol. *Poeme* (1994), „*oaspete în viscolul mare*”, unul traversând o istorie vrăjmașă? Hibernatul oripilează, veacul glacial, să-l credem pe scriptor, plagiind natura glaciară, istoria și iarna cu viscolul său devenind, simbolic privind lucrurile, aversul și reversul aceleiași realități de care doar Puterea se făcea responsabilă: „*Tu nu mai ești decât un oaspe singur / pierdut prin viscol – n-ai mai fi, cădere-ar / pe casa gazdei toți nămeții lumii, / surpa-i-s-ar tavanele,*

găsi-l-ar / cu moartea-n sân! Și intri-n pat cu gândul / la cel ce-aseară te-a chemat la cină. / (...) / Ai vrea s-adormi – dar nu adormi; te scuturi / de-un tremur fără șir, încât și carnea / mai trează decât cugetul așteaptă / să vină zorii. Vai de cuget, soră, / dar mult mai vai de trup. Un ochi se-nchide / sătul de beznă; celălalt rămâne / să stea deschis și să măsoare vremea – / dar vremea nu mai e, ci numai partea / de frig ceresc și umbră care intră-n / albastrul, din ferestre,-al dimineții.” („Oaspete în viscolul mare”)

Eul creator ripostează la atrocea ostilitate a autocrației („Știu că e frig și că am fost, / sub Ahab, vinovat de trufie. / De mânia lui, ah, n-am cântat, / de tristețea lui n-am scris o vorbă.” – „Vântul Ahab”), pentru că perspectiva congelării spiritului colectivității îl timorează, din moment ce glacialul omologhează sepulcralul de pe toate palierele sale de manifestare, de care luăm cunoștință mișcându-ne în câmpul Puterii, acolo unde lucrează agenții supravegherii, ai manipulării severe și ai interdicțiilor brutale, de care toate formele de artă se simt gâtuite: „Frigul începe să numere sloiuri; / de numărul lor mă ascund. / Numerele mari ale frigului aud cum trosnesc, / la temeliile lumii se-ncheagă / numerele cele mai mici. // Vino cu mine spre pajiști, cât timp / podul nu se ridică – s-a și ridicat. / Am rămas amândoi pe un mal de funingine albă, / amândoi printre arbori și frigul adună / chiar și din palmele tale dovezi. // Aburi se-nalță / odată cu viața din lucruri, / cadavre de lucruri / ne-mprejmue. // Încă se-nalță din umerii noștri / aburi și aburi: ești viu, / dar părerea de fluviu / la nord se aude oprindu-se: o mare mulțime / de osii scrâșnind, / o mare mulțime de roți și de piedici, / o foarte mare mulțime de roți înghețate / de-a dreptul pe fundul izvoarelor.” („Aburi”)

4. **Vântul violent.** Simbolizând instabilitatea și vacuitatea contemporaneității, ostilitatea și ablepsia, *vântul violent* prezidează elaborarea poemelor, incitând eul poetic, intensificând dinamismul rostirii. Acum afirmarea ripostei, prin cuvânt, se legitimează iarăși („Prin mijlocirea mâniei, lumea este creată ca o provocare.” – Gaston Bachelard, 1999, p. 235), verbul hrănindu-se din dictatura contextului amăgitor, a cărui forță provine din credulitatea colectivă exersându-și vocația de-a trăi călărită de otrăvitoare himere socio-politice: „Cum noaptea bântuie vântul / scrii despre vânt. Într-o casă / cu mult mai săracă decât numele ei / scrii despre vânt, despre faima lui vuitoare. // Nu mă voi plânge. Eu despre apă și pâine, / eu despre carne și vin, / niciun cuvânt. Foamea, ah, ca și vorba nebunului, / foamea însăși / ce poate să-nsemne? Scriu despre ea: / «Este lucru puțin și ce poate să-nsemne». // Cât despre vânt, l-am ales. / Faimele lui a crescut – / și ca ieri nu era decât susur subțire și blând / și ca ieri petrecea într-o coamă de mânz, într-o iederă / da, într-o coamă de mânz, într-o iederă.” („Cronica vântului”)

Pentru „cel ce se teme de vânt” („Noaptea. Fragmentele mari”, III), care își face zbor din cădere, ambele purtând semnul voluptății lirice, al atracției tanatice valorizate pozitiv („E printre noi un bărbat care-așteaptă amurgul; /

știe că ușa la care așteaptă răspunde-ntr-o râpă; / totuși, așteaptă de-o zi, răbdător – / și când ziua se-ngână cu noaptea, / numai atunci o deschide. / Cade-n gol, și-n cădere / ceruri negre, la rând, le străbate urlând; / dintr-al șaptelea cer, unde cel care cade / începe să zboare, / zboară și el fericit, și acolo rămâne, / ca-n pântecul maicii.” – „Noaptea. Fragmentele mari”, X), scriptoriul se poziționează nu într-o odaie, ci în miezul stihilor, ceea ce înseamnă că „elementele vieții obiective simbolizează cu elementele vieții intime” (G. Bachelard, 1995, p.188): „Cum gâfâie vântul de seară-n auzul bătrânilor, Doamne, / cum mișună el printre case și vitele-n staule / cad ca lovite-ntr coarne cu maiul / (...) / Nici nu visezi, nici nu pieri; / smulsă de-un val de sub caldele maluri, / pluta rotindu-se-n loc și cu fața la stele ești tu.” („Noaptea. Fragmentele mari”, I)

Eul producător, al celui ce scrie „*«Omul și cursele lui ucigașe» / (...) / Omul și carcera lui, și cătușele lui... / Omul și roțile lui zdrobitoare...*” („Noaptea. Fragmentele mari”, VI), se află la cheremul stihilor, însă el le dirijează, trebuie înțeles, pentru că prezența lor în spațiul poemelor se decide printr-o opțiune auctorială. În *Versuri* (1982) există două poezii „*Cronica vântului*”. A doua resuscitează agresivitatea exteriorului asupra interiorului, aici vântul medievalizându-se, transformându-se într-un sangvinar cavaler șarjând mereu împotriva dreptului, a vinovăției nevinovate: „*Marele pinten, pe străzi, / trece de-a lungul, cu sclipăt. / Apele tari care dau peste noi îi acoperă / sunetul clar. / Pintenul intră în coastă și nu se aude. / Cel ce tresare, străpunsul în coastă, nici el nu aude. / Nici eu nu-l aud cum mă clatin pe sub / asurzitoare tone. // Văd o gură deschisă, în schimb; / văd un pinten cum iese din rana / celui mai drept; văd cum frunza sporește noianul / iar dezlegatelor ape.*” („Cronica vântului”)

Să ne reamintim că *Vărsătorului de plumb* – adică lui Saturn, zeu agrar, al timpului nefast – i se aduceau sacrificii, arcadienii, cretanii, sarzii, sabinii și ligurii practicând „*jertfa umană prin strangulare sau înec*” (Gilbert Durand, p. 383). Mircea Ciobanu se recunoaște bolnav de trecere, strivit de către Cronos („*bolnav m-aplec / sub cerul orei de pământ*”, „Trei cântece”, I). Eul enunțat – complicele enunțătorului – se declară infestat de-o romantică boală („*tânăr eram și bolnav de ispita veciei*” – „De profundis”). Nu Mircea Ciobanu, debutantul din anul 1966, își numea un poem „*Moartea lui Făt-Frumos*”? Nu Mircea Ciobanu, în vol. *Viața lumii* (1989), își intitula o poezie „*Faust către Margareta*”, ca mai târziu – în *Patimile* (1991) – să o reboteze „*Făt-Frumos cel Bătrân*”? Scriind cu negură, vântul – în ipostaza *Vărsătorului de plumb* – produce panică. Ființa angoasată se repliază în interioare aparent protectoare. *Vărsătorului de plumb* – mască a lui Thanatos și a demolatoarei istorii inchizitoriale – îi funcționează impecabil capcanele, teroarea vremii și teroarea vremurilor chiar fiind de neseplat, cu ele salvându-se vocea poetului care sporește pe măsură ce își ascultă teama și mânia,

solitudinea și fragilitatea: „Mut, Vărsătorul de plumb / trece de ieri pe sub ziduri. / Scrie cu negură, scrie, / umblă pe uliți și scrie. // Talpa lui grea o aud. / Trece pe uliți – să-nchidem / ușile toate, să tragem / storul, să punem zăvoare. // Ușile toate se închid. / Intră în casă, femeie – / mut, Vărsătorul de plumb / scrie cu degetul semne; // degetul mare s-a ros, / scrie acum cu inelarul, / i-au mai rămas încă trei, / ce va mai scrie cu ele? // Nu întreba despre vânt, / nici despre cel care-n urma / vântului vine călcând / spornicii spini ai grădinii.” („Vărsătorul de plumb”)

„Marele scrib” – în viziunea lui Mircea Ciobanu – este *cariul*, producătorul de semne „pentru vremea dulgherilor”, a sicrierilor, pădurea – lumea sau „cele ce sunt” (nu unul dintre volume, tipărit în 1974 la Editura Eminescu, tot astfel se numea?) – nefiind decât „ornic înalt cu bătaia pieirii-n lăuntru”, aici, sub policarul lui Cronos, dospindu-se „pâinile morții”, aici secerișul neîncetând vreodată, aici vortex-ul clipelor neobosind, *cariul* și *vântul* nedisociindu-se („Marele scrib”), existența și devenirea fiind moneda, singura, aversul și reversul (re)topindu-se unul în celălalt: „Numai cuvinte de hulă citești despre noapte – / și, totuși, spun fiii lui Ietro, / făptură a nopții ai fost / încă din pântecul maicii.” („Noaptea. Fragmentele mari”, X)

Aidoma altora, Ștefan Aug. Doinaș ori Dorin Tudoran, de pildă, Mircea Ciobanu – construindu-și actul replierii în istorie, formă de rezistență prin cultură – își luminează axa temporală a discursului, recunoscându-se creator în timpul altui Ahab, al „celui mai curajos dintre noi, a tânărului, demnului și neînfricatului nostru conducător, Nicolae Ceaușescu” (ADRIAN PĂUNESCU, p. 750), primul venind din Samaria Israelului, fiind al șaptelea rege (domnind între anii 873–852, î. Hr.), care „«a săvârșit fapte rele înaintea ochilor Domnului mai mult decât toți cei ce au fost înaintea lui»” (Paul Clavier, p. 688).

Plasându-ne semnul egalității între *vânt* și *Ahab* („*Vântul Ahab se numea*”), se operează un transfer semantic de la determinat (*vântul*) la determinant (*Ahab*), de la cel din urmă (*Ahab*) la cel dintâi (*vântul*). Prezentul (*vântul*) și trecutul (*Ahab*) se imbrică, emerg reciproc. Adresându-i-se destinatarului intern prin vocativul „*domnule*”, eul poetic, oferind câteva indicii (*Ahab*, cetatea, cărțile vechi), provoacă destinatarul extern să deconspire identitatea „*dansatoarei cu pulpe de-aramă*”, care, fără îndoială, nu poate să fie altceva decât însăși poezia, cetatea fiind sistemul de așteptări colmatat oficial, iar *Ahab* – obtuzul, egolatrul, sangvinarul autocrat de ieri, de astăzi și de mâine, de aici și de aiurea. Fiu al „*Maicii Lot a stâlpului de sare*” („Orașul aflat”), poetul se plasează dincolo de ziduri, asumându-și disidența și vendeta Puterii ferine, tăcerea păgubitoare și pandaliile cititorului căruia nu îi face bezele: „*Am fost poet în vremea lui Ahab. / Vântul trecea pe deasupra, / îmbătrânind tot mai puține cuvinte spuneam. / Stam între dune, scriam pe nisip / doar pentru vânt, pentru limba și rarița lui / neștiutoare de semne. // Vântul Ahab se numea. / Stam între dune, la poarta cetății. / Ziua-n amiaza cea mare / pe*

ziduri dansa o femeie – / eșarfa-ntre pulpele ei / flutura, flutura ca un șarpe plăpând. // Ce s-a-ntâmpat mai apoi, / domnule, nu mai țin minte. / Somnul m-a-nvins chiar acolo sub ziduri, / nu mai țin minte nimic. // Știu că e frig și c-am fost, / sub Ahab, vinovat de trufie. / De mânia lui, ah, n-am cântat, / de tristețea lui n-am scris o vorbă. // Domnule, cum se numea / dansatoarea cu pulpe de aramă / dacă vântul Ahab se numea? / Dacă pe ziduri femeia întetea răsufierea / mulțimii? Ce scrie în cărțile vechi?” („Vântul Ahab”)

Mircea Ciobanu – reaprinzând lampa în Patmos („Și s-au închinat balaurului, fiindcă i-a dat fiarei stăpânirea; și s-au închinat fiarei zicând: Cine este asemenea fiarei și cine poate să lupte cu ea? (...) Și i s-a dat să facă război cu sfinții și să biruiască și i s-a dat ei stăpânire peste toată seminția și poporul și limba și neamul.” – Biblia sau Sfânta Scriptură, p. 1404) și adresându-se celor ce au pricepere să priceapă – revelează satanica dimensiune a istoriei, întruchipată în demența vântului-fiară, căruia îi dăm partea de sânge, jertfîndu-i și prezentul, și viitorul: „Ghearele lui stacojii, / blana lui albă, / privirile lui umezite de-o mare măhnire / iar le-am văzut. // El era și nu altul, / el pe de-a-ntregul, / singur ieșea din oraș, / tocmai lăsase în urmă / ultima casă. În ultima casă stam eu / la fereastra de sus. // Se făcuse amiază, / pieriseră marile stoluri, / furtuna trecuse și ea; la răspântii, / vârtejuri de pulbere neagră / intrau înapoi în pământ. / Luați aminte, popoare! / Cum l-am văzut în amiază / așa l-am visat. / Și e numai un prunc. // Abia a-învățat să pășească, / abia i s-a spus că sub numele lui / o să scriem cu sânge / numele fiilor noștri. // Ascultați, voi, jivine! / Cum a plecat tot așa se va întoarce, / suierul lui de pe-acum se aude în snopul de trestii. / Din fluier scunde, din fluier-adânci, / el alege vocala / cea mai de preț a cuvântului hulă / și spune cu ea, de trei ori, / rugăciunea domnească.” („Amiaza neagră. Naiul”)

Poetul – exprimându-se în „limba ținutului (...) părăsit și de zei, și de oameni” – produce „sunete greu de-nțeles, o vorbire vicleană”, așadar o scriitură amfibologică, refractară la lectură, punând comentatorul literar la o grea încercare; în vreme ce își combate limbajul, eul creator își combate istoria, el fiind vânatul, iar vânătorul fiind vântul („dar vântul pe urmele / tale nu-și face tot astfel de lucru?” – „Lama de scris”).

Dacă înainte se numea vântul Ahab, acum se numește Tăvălugul. Singura lege i se cheamă „legea netezirii, a ștergerii”, din pricină că scopul existenței Tăvălugului se ordonează în anihilarea (să îi zicem stăpânirea?) valorilor: „«Șteargă-se tot de pe cugetul pietrei!»”. Expunându-se mâniei Tăvălugului, poetul – aidoma celui ce striga în pustie, deschizându-I calea și vestindu-L pe EL – conștientizează natura belicoasă a procesului producerii hipersemnului, pe când epoca îl sancționează prin terorizantul «Șteargă-se tot!», cuvântul sacrosant al Puterii, pe care Mircea Ciobanu a respins-o, disprețuindu-i și Tezele, și așteptările, și capcanele: „Iese din mare, ca frigul pe gurile ocnei? Ne-aduce / duhorile purperei negre de Pont? / Vântul de sare e numele lui în amiază. /

Vântul de purpură neagră e numele lui în amurg. // «Șteargă-se tot de pe cugetul pietrei!» / Astfel striga / încă pe când era prunc și-și spunea Auson. / Azi Tăvălugul și-a spus și pe unde petrece / doar netezimea rămâne, ca liniștea-n lume / după porunca nătângului. / «Șteargă-se tot!» – și din pricina lui / rând pe rând cad ecluzele, chiar din pricina lui / râul scoate capete reci din adânc – chiar din pricina lui / peștii bătrâni își arată o clipă spinările / bune de jug și se-ntorc înapoi între mâluri. Și chiar / să nu fie nimeni pe-aproape? / Nimeni să nu-și amintească nimic despre zgomotul / lamei de scris, care scapă din arcuri și, scurt, / fără să stea la-ndoială și fără-ntristare / umple scriptoriul cu sclipătul ei? / Vântul acesta cu toți și-a făcut datoria? / Nu numai blândul nisip își arată ca-n palmă nescrisa? // Scrii de la stânga la dreapta – dar nu ca și cum / ai fugi de bătăile inimii tale? – / sunete greu de-nțeles, o vorbire vicleană, / limba ținutului tău părăsit și de zei, și de oameni. / Vântul a stat. Pe deasupra pădurii cad plasele unui / mare păianjen de toamnă. Sub plasele acelea / eu am avut o vedenie – am așteptat-o-ndelung.” („Lama de scris”)

Contemplând maladivele priveriști ale Lumii, poetul – cel ce a ajuns la „capătul puterilor”, făcând însemnări pe *Cartea lui Iov*, singur fiind („*Cei trei prieteni se văd dispărând la capătul străzii.*” – „*Mâinile goale*”), mai ales sărac, într-o lume săracită materialicește și spiritualicește („*Negoțul meu a stat și umblă zvonuri; / prin rafturi vântul fluieră și praful / se-adună prin ungherele cămării; / bătrâni desculți prin târg îmi dau târcoale, / răsar ca din pământ și cântă-n limba / proorocilor, gângavă, că la iarnă / vor fi mai multe umbre decât lucruri*” – „*Faust către Margareta*”), încastrat în drama neamului („*Femeia consolatoare / te-nvață să blestemi și caută solzul de aur în sita / prin care strecoară cenușile casei.*” – „*Mâinile goale*”), vândut de cei ce ar fi trebuit să îl venereze („*Cărțile câte le-ai scris s-au rotit / pe deasupra capului tău / cu-aripile flăcări, țipând / și-au zburat mai departe, // câinele latră sub streășina / altui stăpân.*” – „*Mâinile goale*”) – admite că nu poate fi decât materia unui experiment din laboratoarele Satanei, de vreme ce doar condiția iovică este încăpătoare pentru el: „*Fie ca tine, am spus, / împrăstie tu cu suflarea / nărilor tale / pulberea drumului, neagră, / spintecă tu / văzduhul cu coarnele. // Eu nu mai spun un cuvânt. / Fac pasul alături, / ca-n vremuri bune; / scot pălăria, / pun, dacă vrei, și-un genunchi în pământ; // ia și cămașa aceasta pe care / până mai ieri o numiseră piele – // nu mai e piele de mult, / e o pânză de în oarecare / mâncată de răni.*” („*Replica*”) Când agresivitatea eului creator se fanează, se instaurează starea de amorțeală, de retractilitate, urmată de cântecul sirenelor tăcerii: „*Gheara intră în teacă. / Cel ce-a vorbit nu mai spune / niciun cuvânt. / Limba se-așază răpusă deasupra caninilor.*” („*Final*”)

Scriind pe *nisip* (simbol al vremelniceii existenței, a gândurilor și a faptelor, al instabilității socio-politice, al primejdiilor-înghițitoare, nelăsând deoparte sfera acelor semnificații pozitive, de „*căutare a tihnei, a siguranței, a regenerării*”, de exemplu, reamintind „*acel regressus ad uterum despre care*

vorbesc psihanaliztii” – *Dicționar de simboluri*, p. 621), devorat de sentimentul ineficienței baricadei, al inutilității creației, M. Ciobanu clamează triumful *vântului* rășlitor, efigie a veacului căzut, fără speranțe de ieșire, în totalitarismul dejisto-ceaușist, el, poetul și prozatorul, eseistul și editorul, împăcându-se cu eșecul, însă abandonându-se valorificării distructivului ubicuu, fiindcă mâna care scrie înfige ultimul punct în „*cronica vântului*”, iar punctul acesta înseamnă deopotrivă înfrângere și biruință, de ambele părți: „*Acum e tăcere. / Cel ce-a vorbit nu mai spune / niciun cuvânt. / Fiți fericiți. El se apleacă și scrie / cu degetul său pe nisip. / Șase zile la rând / scrie fără-ncetare. A șaptea, / vine un vânt din afara orașului – / tocmai când jură nici foc să nu facă, / nici să se apere, / vine un vânt din afara orașului, / chiar din căldura gheenei, de-acolo. // Fiți fericiți, / vântul acesta e bun. / Cu marea lui bunătate el șterge / și-acoperă totul.*” („Final”)

Bibliografie

1. Mircea Ciobanu, *Patimile*, Editura Tineretului, 1968
2. Mircea Ciobanu, *Etica*, Editura Albatros, 1971
3. Mircea Ciobanu, *Cele ce sunt*, Editura Eminescu, 1974
4. Mircea Ciobanu, *Patimile*, Editura Cartea Românească, 1979
5. Mircea Ciobanu, *Versuri*, Editura Eminescu, 1982
6. Mircea Ciobanu, *Vântul Ahab*, Editura Eminescu, 1984
7. Mircea Ciobanu, *Marele scrib*, Editura Albatros, 1985
8. Mircea Ciobanu, *Viața lumii*, Editura Eminescu, 1989
9. Mircea Ciobanu, *Patimile*, Editura Eminescu, 1991
10. Mircea Ciobanu, *Poeme*, Editura Princeps, 1994
11. Mircea Ciobanu, *Anul tăcerii*, Editura Vitruviu, 1997
12. Adrian Păunescu, *Sub semnul întrebării*, Editura Cartea Românească, II, 1979
13. Gilbert Durand, *Structurile antropologice ale imaginarului*, Editura Univers, 1977
14. *Filosofia greacă până la Platon*, I, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979
15. Al. Tănase, *O istorie a culturii în capodopere*, II, Editura Univers, 1988
16. Gaston Bachelard, *Apa și visele. Eșeu despre imaginația materiei*, Editura Univers, 1995
17. Gaston Bachelard, *Aerul și visele. Eșeu despre imaginația mișcării*, Editura Univers, 1999
18. Paul Clavier, în *Dicționar de cultură generală* (coord. Frédéric Laupies), Ed. Amarcord, 2001
19. *Dicționar de simboluri* (coord. Jean Chevalier, Alain Gheerbrant), Editura Polirom, 2009